

САНГИЙН ЯАМ

ОРОН НУТГИЙН ТӨСВИЙН ЕРӨНХИЙЛӨН ЗАХИРАГЧ НАРЫН 2027 ОНЫ ТӨСВИЙН ТӨСӨЛ БЭЛТГЭХ УДИРДАМЖ

Төсвийн удирдамж болон төсөв бэлтгэх маягтууд, судалгааны хүснэгтүүд, MS Word болон MS Excel файл хэлбэрээр Сангийн яамны веб хуудсанд тавигдсан
[Холбоос линк](#)

Улаанбаатар хот
2026 он

АГУУЛГА

1. ОРОН НУТГИЙН ТӨСВИЙН ЕРӨНХИЙЛӨН ЗАХИРАГЧ (ТЕЗ) НАРЫН 2027 ОНЫ ТӨСВИЙН ХЯЗГААР	3
2. ТЕЗ НАРЫН 2027 ОНЫ ТӨСВИЙН ТӨСӨЛ БЭЛТГЭХ ЗААВАР.....	3
2.1. Өмнөх жилийн удирдамжаас өөрчлөгдсөн зүйлс:	3
2.2. Төсвийн хязгаарт багтсан санал бэлтгэх	3
2.3. Төсвийн ангилал.....	3
2.4. Төсвийн маягт ба заавар	4
2.5. Орон нутгийн төсвийн орлогын талаар	4
2.6. Орон нутгийн төсвийн зарлагын талаар	6
2.7. Төсвийн саналыг FISCAL-B программд оруулах	9
2.8. Төсвийн санал хүлээн авч хянах.....	9

1. ОРОН НУТГИЙН ТӨСВИЙН ЕРӨНХИЙЛӨН ЗАХИРАГЧ (ТЕЗ) НАРЫН 2027 ОНЫ ТӨСВИЙН ХЯЗГААР

Улсын Их Хурлаас 2026 оны 5 дугаар сарын 29-ний өдөр баталсан Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн 2027 оны төсвийн хүрээний мэдэгдэл, 2028-2029 оны төсвийн төсөөллийн тухай хуулиар 2027 онд төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлогыг 34.8 их наяд төгрөг, төсвийн нийт зарлагын дээд хязгаарыг 36.5 их наяд төгрөг, нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн тэнцлийг -1.7 их наяд төгрөг буюу ДНБ-ий 1.5 хувийн алдагдалтай, суурь тэнцлийг 2.3 их наяд төгрөг буюу ДНБ-ий 2.0 хувийн ашигтай байхаар тогтоосон. Энэхүү хуульд нийцүүлэн төсвийн ерөнхийлөн захирагч нарын 2027 оны төсвийн хязгаарыг боловсруулж, Засгийн газрын 2026 оны 6 дугаар сарын 24-ний өдрийн 265 тоот тогтоолоор батлуулаад байна. *(Орон нутгийн төсвийн орлогын нийт хэмжээ болон зарлагын хязгаарын хэмжээг Сангийн сайдаас хүргүүлсэн албан бичгийн 2 дугаар хавсралтаас үзнэ үү)*

2. ТЕЗ НАРЫН 2027 ОНЫ ТӨСВИЙН ТӨСӨЛ БЭЛТГЭХ ЗААВАР

2.1.Өмнөх жилийн удирдамжаас өөрчлөгдсөн зүйлс:

2.1.1. ХХОАТ-ын хуулийн өөрчлөлтийн нөлөө өндөр байх тул хуулийн өөрчлөлтийн нөлөөг тусгасан болон тусгаагүй байдлаар төсвийн орлогын хоёр хувилбар боловсруулах;

2.2.Төсвийн хязгаарт багтсан санал бэлтгэх

- 2.2.1. 2025 оны төсвийн жилээс эхлэн орон нутгийн төсвийн суурь зарлага ба нийт зарлагын хязгаарыг тогтоодог болсонтой холбогдуулан зөвхөн зарлагын хязгаарт багтсан төсвийн санал хүлээн авна. Төсвийн хязгаараас хэтэрсэн саналыг Сангийн яам хянахгүй болохыг онцгой анхаарах.
- 2.2.2. Төсвийн төсөл хүлээн авах Fiscal программ дээр дээрх хөгжүүлэлтийг тусгасан бөгөөд систем дээр тэтгэвэрт гарах тэтгэмж, хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласны тэтгэмж, сонгуулийн үр дүнгээр албан тушаалаас чөлөөлөгдсөн албан хаагчид олгох тэтгэмжээс бусад зардлын нийт дүн хязгаар давсан тохиолдолд систем хадгалахгүй болохыг анхаарах.

2.3.Төсвийн ангилал

- 2.3.1. Төсвийн саналыг Сангийн сайдын 2025 оны 112 дугаар тушаалаар баталсан ангиллын дагуу бэлтгэнэ.
- 2.3.2. Төсвийн тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.1-т "эрхлэх асуудлын хүрээнд хөрөнгө оруулалтын арга хэмжээ, түүнд шаардагдах хөрөнгийн хэмжээг холбогдох хөтөлбөрт тусгасан байх" гэж заасны дагуу орон нутгийн хөрөнгө оруулалт, орон нутгийн хөгжлийн сан, замын сан, байгаль хамгаалах нөхөн сэргээх арга хэмжээний зардлын эх үүсвэрээр хэрэгжих төсөл арга хэмжээ бүрийг үндсэн чиг үүрэгт хамаарах төсвийн хөтөлбөрөөр урсгал болон хөрөнгийн зардлын төсвөө зохих хөтөлбөрт хуваарилах;

2.4.Төсвийн маягт ба заавар

2.4.1. Орон нутгийн төсвийн нийт орлого ба суурь орлогын тооцооллыг дэлгэрэнгүй байдлаар гаргаж ирүүлнэ.

Хүснэгт 1. Төсвийн саналын маягт ба хавсралтууд

Маягт, хавсралтын нэр	Агуулга
1_Орон нутгийн 2027 оны төсвийн орлогын маягт	ОН-ын татварын болон татварын бус орлогын бодит хэмжээг тогтооход шаардлагатай мэдээллийн дэлгэрэнгүй асуулгыг татвар, төлбөр бүрээр тодорхойлох
2_Орон нутгийн 2027 оны төсвийн зарлагын маягт	Орон нутгийн суурь зарлагын тооцооллын санал бэлтгэх маягтууд
3_Орон нутгийн 2027 оны төсвийн удирдамжийн Хавсралт №1	Орон нутгийн төсвийн төлөвлөлтөд ашиглах хөтөлбөрийн болон зориулалт-арга хэмжээний ангиллын хэрэглээнд мөрдөх зааварчилгаа
4_Fiscal-B гарын авлага	Fiscal B системийн гарын авлага

2.5.Орон нутгийн төсвийн орлогын талаар

Орон нутгийн 2027 оны төсвийн орлогын төслийг боловсруулахдаа орон нутгийн төсвийн суурь орлого, санхүүгийн дэмжлэг, дээд шатны төсөвт төвлөрүүлэх орлогын хэмжээг зохистой тогтоох үүднээс аймаг, нийслэлийн Засаг дарга дараах зарчмыг баримталж, шаардлага хангасан мэдээллийг ирүүлнэ. Үүнд:

- 2.5.1. Орон нутгийн орлогын төсөөлөл, гүйцэтгэл, холбогдох тайлбар танилцуулгыг орлогын эдийн засгийн ангиллын дагуу бэлтгэх;
- 2.5.2. Төсвийн орлогыг эдийн засгийн суурь үзүүлэлтийн таамаглалтай уялдуулж судалгаа тооцоонд үндэслэх;
- 2.5.3. Сангийн яамны хянасан нийт татварын орлогын дүнг үндэслэлгүй нэмэгдүүлэхгүй байх, татварын орлогын төсөөллийг татварын албаны татварын бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн сангийн судалгаа мэдээлэлд үндэслэн бодитой тооцох;
- 2.5.4. Төсвийн тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.6.10 дахь заалтад заасны дагуу 2027 онд орон нутгийн төсөвт төвлөрөх аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын төсөөлөл, судалгааг аж ахуйн нэгж тус бүрээр бэлтгэж ирүүлэх;
- 2.5.5. Засгийн газрын 2021 оны 11 дүгээр сарын 10-ны өдрийн 345 дугаар тогтоолоор төрийн өмчит болон төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн ил тод байдал, засаглалыг сайжруулах чиглэлийн хүрээнд орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэх ногдол ашгийн орлогыг аж ахуйн нэгж тус бүрээр тооцоолсон орлогын төлөвлөгөөг ирүүлэх;
- 2.5.6. Орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж байгаа уул уурхайн компаниудын үйл ажиллагааны талаарх мэдээлэл, үйлдвэрлэл борлуулалтын өмнөх онуудын гүйцэтгэл, ирэх оны төсөөллийн талаар аж ахуйн нэгж тус бүрээр мэдээлэл бэлтгэх;

2.5.7. Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд заасны дагуу албан татвар ногдуулах жилийн орлогын төлөвлөгөөг боловсруулах. Үүнд:

2.5.7.1. Нийгмийн даатгалын байгууллагаас НДШ ногдуулахаар тооцсон цалин, хөдөлмөрийн хөлс болон түүнтэй адилтгах орлогын хэмжээг хувь хүний орлогын албан татвар ногдуулахаар тооцсон орлогын хэмжээтэй тулгаж, хөдөлмөр эрхлэгчдийн тоо, цалингийн сан зэрэг үзүүлэлтийн гүйцэтгэлийг 2026 оны хагас жилийн болон 2025 оны жилийн эцсийн байдлаар [1_ОН төсвийн орлогын маягт](#) дахь “5.ХХОАТ” болон дагалдах хүснэгтүүдийг ашиглан цалингийн шатлал, интервалаар бэлтгэх;

2.5.7.2. Иргэдийн хадгаламжийн хүүгийн орлогод ногдуулах албан татварын орлогыг тооцоход шаардагдах мэдээллийг холбогдох банк, санхүүгийн байгууллагуудаар гаргуулж, эдгээр мэдээлэлд үндэслэн хувь хүний орлогын албан татварын орлогын тооцооллыг бэлтгэх;

2.5.7.3. Хувь хүний орлогын албан татварын хуулийн нөлөө өндөр байх тул хуулийн өөрчлөлтийн нөлөөг тусгасан болон тусгаагүй байдлаар төсвийн орлогын хоёр хувилбар боловсруулах;

2.5.8. Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар, Автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татвар, Галт зэвсгийн албан татварын орлогын төлөвлөгөөг боловсруулахад холбогдох татварын алба, улсын бүртгэлийн байгууллага, цагдаагийн байгууллагаас шаардлагатай мэдээллийг гаргуулж, тус мэдээлэлд үндэслэн [1_ОН төсвийн орлогын маягт](#) дахь “2. ҮХЭХ”, “3. Авто”, “8. Галт зэвсэг” болон тэдгээртэй дагалдах хүснэгтүүдийг ашиглан орлогын төлөвлөгөөг боловсруулах;

2.5.9. Газрын төлбөрийн орлогын төлөвлөгөөг боловсруулахад холбогдох татварын алба, газрын албанаас шаардлагатай мэдээллийг гаргуулж, тус мэдээлэлд үндэслэн [1_ОН төсвийн орлогын маягт](#) дахь “1. Газар” болон түүнтэй дагалдах хүснэгтүүдийг ашиглан орлогын төлөвлөгөөг боловсруулах;

2.5.10. Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр (БНАТ)-ийг Засгийн газрын 2022 оны 02 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх арга хэмжээнд зарцуулах төлбөрийн орлогын хэсгийг бүрдүүлэх, зарцуулах, тайлагнах журам”-ын хавсралтад заасан маягтуудыг Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн сайдын 2026 оны 6 дугаар сарын 26-ны 01/3947 дугаар албан бичгээр аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нарт хүргүүлсэн 2027 онд ашиглах байгалийн нөөцийн төрөл, дээд хэмжээнд үндэслэн байгалийн нөөц тус бүрээр тооцоолсон орлогын төлөвлөгөөг ирүүлэх. Үүнд:

2.5.10.1. Ойн нөөц ашигласны төлбөрийг урьд оны эцэс болон энэ оны хагас жилийн байдлаар ашигласан ойн, ойн дагалт баялгийн хэмжээ, төлбөрийг зүйл тус бүрээр гарган ирүүлэх;

2.5.10.2. Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөрийг урьд оны эцэс болон энэ оны хагас жилийн байдлаар агнасан, ашигласан ан, амьтны хэмжээ, ногдуулсан төлбөрийг амьтны төрөл, зүйл тус бүрээр гарган ирүүлэх;

- 2.5.10.3. Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөрийг урьд оны эцэс болон энэ оны хагас жилийн байдлаар ус рашаан ашигласан хэмжээ, ногдуулсан төлбөрийг зориулалт бүрээр, аж ахуйн нэгж тус бүрээр ирүүлэх;
- 2.5.10.4. Байгалийн ургамлын нөөц ашигласны төлбөрийг урьд оны эцэс болон энэ оны хагас жилийн байдлаар ашигласан байгалийн ургамлын нөөц ашиглалтын хэмжээ, төлбөрийг төрөл, зүйл тус бүрээр гарган ирүүлэх;
- 2.5.10.5. БНАТ-ийн орлогын төлөвлөгөөг <https://finance.eic.mn/> цахим платформд орон нутгийн төсвийн суурь орлого хянах хугацаанаас өмнө оруулсан байх;
- 2.5.11. Хог хаягдлын тухай хууль болон Сангийн сайд, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2018 оны 192, А/243 дугаар тушаалаар хамтран баталсан “Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамжийн хэмжээг тооцох аргачлал”-ын дагуу нэгдсэн журмаар тооцож ирүүлэх;
- 2.5.12. Хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлаар тогтоосон албан татварын хувь, хэмжээний мэдээллийг холбогдох тогтоол, шийдвэрийн хамт хавсаргаж ирүүлэх;
- 2.5.13. Шинээр батлагдсан хууль тогтоомж, төсвийн орлого бүрдүүлэлтэд нөлөө үзүүлэх үр дагавар бүхий шийдвэрийн нөлөөллийг тооцож, холбогдох мэдээлэл материалыг хавсаргаж ирүүлэх (Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын тогтоол г.м);
- 2.5.14. Орон нутгийн төсвийн орлогын тооцооллыг энэхүү удирдамжид хавсаргасан [1 ОН-ын төсвийн орлогын маягтын](#) дагуу бэлтгэж, шаардлагатай мэдээллийг баталгаажуулан ирүүлэх бөгөөд ийнхүү ирүүлээгүй тохиолдолд орлогын төсөөллийг Сангийн яаманд байгаа мэдээлэлд үндэслэн боловсруулах болно гэдгийг анхаарна уу.

2.6.Орон нутгийн төсвийн зарлагын талаар

Төрийн албан хаагчдын цалин хөлс, орон тооны талаар

- 2.6.1. Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн харьяанд хамаарах төсвийн байгууллагуудын цалин хөлсний зардлыг тооцохдоо Засгийн газраас баталсан төрийн захиргаа, төрийн үйлчилгээний ангилал, зэрэглэл, түүнд харгалзах албан тушаалын жагсаалтаар ажилчдын тоог гаргаж, Засгийн газраас баталсан тухайн албан тушаалын цалингийн хэмжээгээр бүтэн жилээр тооцох;
- 2.6.2. Төсвийн төлөвлөлтийн программд төрийн албан хаагчдын албан тушаалын ангилал, зэрэглэлийг зөв оруулаагүйгээс цалин хөлстэй холбоотой бодлогын арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх тохиолдолд цалингийн сангийн зардал дутуу тооцогдох эрсдэлтэй тул мэдээллийг албан хаагч тус бүрээр ангилал шатлалыг бүрэн оруулах;
- 2.6.3. 2026, 2027 оны төсвийн жилд өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгох болон хүндэтгэн үзэх бусад шалтгаанаар чөлөөлөгдсөн мөн сул орон тоонд нөхөн томилгоо хийхгүй байх, шинээр ажлын чиг үүрэг, албан тушаалын орон тоо

бий болгохгүй байх, ажлын байрны ачааллыг нягтруулах зэргээр цалин хөлсний зардлыг хэмнэх.

2.6.4. БНАТ-ийн орлогын хэсгээр санхүүжүүлэх байгаль хамгаалах, нөхөн сэргээх, хяналт тавих арга хэмжээний зардлын төлөвлөгөөг <https://finance.eic.mn> цахим платформд орон нутгийн төсвийн суурь зарлага хянах хугацаанаас өмнө оруулсан байх;

2.6.5. “Засгийн газраас шуурхай авч хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай” Монгол Улсын Ерөнхий сайдын 2026 оны 05 дугаар албан даалгаврын 5 дугаар зүйлд төрийн байгууллагуудын бүтэц, зохион байгуулалт, чиг үүрэгт дүн шинжилгээ хийж орон тоог бууруулахыг бүх шатны төсвийн захирагч нарт даалгасан. Энэ хүрээнд 2027 оны төсвийн саналд дараах мэдээллийг ирүүлэх:

а/ чиг үүргийн давхардалтай эсхүл нэг төсвийн ерөнхийлөн болон төвлөрүүлэн захирагчийн харьяанд байгаа чиг үүрэг ойролцоо, харилцан уялдаа бүхий үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа төсөвт байгууллагуудыг нэгтгэх саналаа ирүүлэх;

б/ байгууллагуудын бүтэц, зохион байгуулалт, чиг үүрэгт дүн шинжилгээ хийсний үндсэн дээр орон тоо бууруулах саналаа ирүүлэх;

в/ төсвийн байгууллагын хэвийн үйл ажиллагааг хангах үүрэгтэй харуул хамгаалалт, халаалт дулаан, цэвэрлэгээ зэрэг нийтлэг ажил, үйлчилгээг гэрээний үндсэн дээр хувийн хэвшлээр гүйцэтгүүлэх саналаа ирүүлэх;

Төсвийн хэмнэлтийн талаар

2.6.6. Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулиар төсвийн байгууллага, түүний албан тушаалтны зарим үйл ажиллагаа, хангамжийг хязгаарласантай холбогдуулан 2025, 2026 онд авч хэрэгжүүлсэн хэмнэлтийн арга хэмжээг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж байгаа тул дараах зардлыг төсөвт тусгахгүй. Үүнд:

а/ төсвийн хөрөнгөөр цаасан мэндчилгээ илгээх, бэлэг дурсгалын зүйлс, цүнх, календарь зэрэг зүйлс бэлтгэх, худалдан авахтай холбоотой зардал;

б/ төсвийн хөрөнгөөр компьютер, хэвлэгч, хувилагч, тавилга, техник хэрэгсэл, автомашин шинээр худалдан авах зардал;

в/ төрийн өндөр албан тушаалтны албан ёсны гадаад томилолт, Засгийн газраас зөвшөөрсөн тохиолдолд Засгийн газрын гишүүдийн гадаад албан томилолт, зочин төлөөлөгч хүлээн авахаас бусад гадаад томилолт, зочин төлөөлөгч хүлээн авах зардал;

г/ үндэсний аюулгүй байдал, онцгой байдал, цагдаа, шүүхийн шинжилгээ, хил хамгаалах, хилийн шалган нэвтрүүлэх, батлан хамгаалах салбарын анги, нэгтгэлүүд, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх, эрүүл мэнд, боловсролын салбараас бусад салбар төсвийн хөрөнгөөр сургалт, семинар, хурал, зөвлөгөөн зохион байгуулахгүй байх, түүнтэй холбоотой зардал;

д/ төсвийн хөрөнгөөр нийтээр тэмдэглэх баяр ёслол, салбарын өдөр, нэрэмжит болон тэмдэглэлт ой, аялал зугаалга, тойрон аялал, урлагийн наадам, спортын уралдаан тэмцээн зохион байгуулах зардал.

Бусад арга хэмжээний талаар

- 2.6.7. Он дамжин үргэлжилсэн, тодорхой үр дүнд хүрээгүй хөтөлбөр, зориулалт, арга хэмжээнд бодлогын дүн шинжилгээ хийж, шаардлагатай тохиолдолд зогсоох замаар төсөв, санхүүгийн сахилга батыг чангатгаж, төсвийн үр ашгийг нэмэгдүүлэх.
- 2.6.8. Бараа үйлчилгээний бусад зардал эдийн засгийн ангилал дээрх цалин хөлс, байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал, хангамж бараа материалын зардал, томилолт, зочин төлөөлөгч хүлээн авах зардал зэрэг бусад эдийн засгийн ангилалд тусгах боломжтой зардлыг холбогдох эдийн засгийн ангилалд тусгах. Хэрэв өөр эдийн засгийн ангилалд тусгах боломжтой зардлыг бараа үйлчилгээний бусад зардал эдийн засгийн ангилалд төлөвлөн ирүүлсэн тохиолдолд төсөвт тусгахгүй.
- 2.6.9. Эрчим хүчний салбарын санхүү, эдийн засаг, үйлдвэрлэлийн хэвийн үйл ажиллагааг хангаж, зах зээлийн зарчимд нийцсэн зохицуулалтыг хийж цахилгаан, дулааны тарифыг бодит өртөгт хүртэл үе шаттайгаар нэмэгдүүлэхээр төсвийн байгууллагын цахилгааны тарифыг 10 хувиар, дулааны тарифыг 5 хувиар тус тус нэмэгдүүлэхээр төлөвлөсөн бөгөөд шаардагдах эх үүсвэрийг 2027 оны Төсвийн ерөнхийлөн захирагч нарын төсвийн хязгаарт тусгасан.
- 2.6.10. Кибер аюулгүй байдлыг хангах зориулалтыг 80801 үндсэн үйл ажиллагааны мэдээлэл технологийн зардлаас 803170 Кибер аюулгүй байдлыг хангах зориулалтын ангилалд салган төлөвлөнө. Уг зардалд кибер аюулгүй байдлын эрсдэлийн үнэлгээ, мэдээллийн аюулгүй байдлын аудит хийлгэх төлбөр, мэдээллийн аюулгүй байдлыг хангах чиглэлийн стандарт нэвтрүүлэх төлбөр, мэдээллийн аюулгүй байдлын хяналт, удирдлага, хамгаалалтын тоног төхөөрөмж, лицензийн төлбөр, хамгаалалтын программ хангамжийн лицензийн төлбөртэй холбоотой зардлууд багтана.
- 2.6.11. “Байгаль хамгаалах сан”, “Эрсдэлээс хамгаалах сан” зэрэг хуулийн зохицуулалтгүй сан үүсгэж төсөв хуваарилахгүй байх.
- 2.6.12. Аймаг/нийслэлийн болон сум/дүүргийн ИТХ-ын тогтоолын 1 дүгээр хавсралтаар зөвхөн аймгийн эсвэл сумын төсвөөр хэрэгжүүлэх хөтөлбөр, хүрэх үр дүнгийн талаарх чанарын болон тоо хэмжээний үзүүлэлтийг батлах /сумын төсвийн суурь зарлага, суманд олгож байгаа орлогын шилжүүлэг санхүүгийн дэмжлэгийг оруулахгүй байх/;
- 2.6.13. Хүүхэд хамгааллын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын 38 дугаар зүйлийн Нутгийн өөрөө удирдах байгууллагын чиг үүрэгт “38.1.2. Хүүхэд хамгааллын санхүүжилт, хамтарсан баг, хүүхдийн эрхийн хууль зүйн хорооны ажил, үйлчилгээний зардлыг орон нутгийн төсөвт жил бүр тусгаж батлах”, 39 дүгээр зүйлийн Бүх шатны засаг даргын чиг үүрэгт “39.1.2. Тухайн шатны жилийн төсвийн төсөлд хүүхэд хамгааллын санхүүжилтийг тусгах” чиг үүрэгтэй гэж заасны дагуу орон нутгийн төсвөөс “Хүүхдийн хөгжил, хамгаалал”-ын үйл ажиллагаанд зориулсан зардал төлөвлөх. Ингэхдээ удирдамжийн [Хавсралт №1](#)-ын “2.Орон нутгийн төсвөөс зарцуулах “Хүүхдийн хөгжил, хамгаалал”-ын зардлыг төсвийн мэдээллийн систем (Fiscal-B)-д оруулах заавар”-ыг дагах;

- 2.6.14. 2027 оны орон нутгийн суурь зарлагад эрүүл мэнд, боловсрол, нийгэм, соёлын байгууллагуудын барилгын ашиглалтын тогтмол зардал болон урсгал засварын зардлын тооцооллыг хавсралт дахь НМ-12а маягтад гэрэл, цахилгааны, НМ-12б маягтад цэвэр, бохир усны, НМ-12в маягтад халаалтын, НМ-12г маягтад байрны түрээсийн, НМ-12д маягтад урсгал засварын зардлыг байгууллага тус бүрээр тооцоолж, холбогдох нотолгоог хавсаргах ба нэгтгэлийг НМ-12 маягтад оруулна.
- 2.6.15. Бараа үйлчилгээний бусад зардал эдийн засгийн ангилал дээрх цалин хөлс, байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал, хангамж бараа материалын зардал, томилолт, зочин төлөөлөгч хүлээн авах зардал зэрэг бусад эдийн засгийн ангилалд тусгах боломжтой зардлыг холбогдох эдийн засгийн ангилалд тусгах. Дээрх эдийн засгийн ангилалд тусгах зардлын задаргааг Хавсралт 11а, 11б-д тусгах. Хэрэв өөр эдийн засгийн ангилалд тусгах боломжтой зардлыг бараа үйлчилгээний бусад зардал эдийн засгийн ангилалд төлөвлөн ирүүлсэн тохиолдолд төсөвт тусгахгүй.
- 2.6.16. Орон нутгийн төсөвлөлтөд ашиглах хөтөлбөр, зориулалтын ангиллыг энэхүү удирдамжийн [Хавсралт №1](#)-т байгаа “1.Орон нутгийн чиг үүрэг хөтөлбөрийн ангиллын уялдааг хангах” зааврын дагуу FISCAL програмд оруулах .

2.7.Төсвийн саналыг FISCAL-B программд оруулах

Төсвийн төлөвлөлтийн үйл явцыг Fiscal программаар дамжуулан авах ба 2027 оны төсвийн орлого болон зарлагын саналыг FISCAL-B хувилбарыг ашиглаж Сангийн яаманд ирүүлнэ. Системд өгөгдөл оруулах зааварчилгааг энэхүү удирдамжид хавсаргасан [4 Fiscal-B гарын авлага](#) файлаас харна уу. Программд өгөгдөл оруулахтай холбоотой тодруулгыг Сангийн яамны ТБТГ-ын зөвлөх Ш.Оюунбаатар oyunbaatar@mof.gov.mn хаягаар болон [51-265753](tel:51-265753) утсаар лавлана уу.

2.8.Төсвийн санал хүлээн авч хянах

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн төсвийн саналыг дор дурдсан хугацаанд хянаж Засгийн газар болон Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэхэд бэлтгэнэ.

Хүснэгт 2. Төсвийн төсөл бэлтгэх процесс

Хяналт болон төлөвлөлтийн процесс	Эхлэх болон Дуусах хугацаа
Аймаг, нийслэлийн 2027 оны төсвийн суурь орлого, суурь зарлагын саналыг хянах	VII/28- VIII/03
Жилийн төсвийн төсөлд инфляцын болон бусад бодлогын тохируулга хийх	VIII/04- VIII/10
Монгол Улсын 2027 оны төсвийн төсөл, Үндэсний баялгийн сангийн 2027 оны төсвийн төсөл, Нийгмийн даатгалын сангийн 2027 оны төсвийн төсөл, Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн 2027 оны төсвийн төслийг тус тус холбогдох бусад материалын хамт Засгийн газрын хуралдаанд хэлэлцүүлэхэд бэлтгэх	VIII/11- VIII/15

ТЭЗ нартай 2027 оны төсвийн төслийн талаар хэлэлцүүлэг хийж холбогдох тохируулгыг хийн, УИХ-д өргөн мэдүүлэхэд бэлтгэх	VIII/15- VIII/30
--	------------------

Төсвийн Ерөнхийлөн захирагчид төсвийн төслийн саналаа бэлтгэхдээ маягтад заасан үзүүлэлтийг бүрэн бөглөж, мэдээллийн үнэн зөв, бодит байдлыг Төсвийн тухай хуульд заасны дагуу хариуцах бөгөөд дээрх шаардлагуудыг хангахгүй, холбогдох материалууд дутуу төсөл, арга хэмжээг хүлээн авахгүй, албан бичгээр буцаахыг анхаарна уу.

Аймаг, нийслэлийн төсвийн саналыг дараах хуваарийн дагуу хянаж эцэслэнэ.

Хүснэгт 3. Аймаг нийслэлийн төсвийн санал хянуулах хуваарь

Төсвийн санал хүлээн авч хянах хугацаа		Аймаг/Нийслэл
2026.07.28	Мягмар	Архангай, Говьсүмбэр, Дундговь, Завхан, Увс
2026.07.29	Лхагва	Баян-Өлгий, Баянхонгор, Говь-Алтай, Сүхбаатар, Хөвсгөл
2026.07.30	Пүрэв	Булган, Өвөрхангай, Ховд, Хэнтий
2026.07.31	Баасан	Дархан-Уул, Дорнод, Сэлэнгэ, Төв
2026.08.03	Даваа	Дорноговь, Орхон, Өмнөговь, Улаанбаатар

--o0o--